

Rehabilitering

UTGITT AV STIFTELSEN SOFIENLUND OG SOFIENLUNDS VENNER

NR. 4 2013 17. ÅRGANG

SOFIENLUND

FOR REHABILITERING OG VITALISERING AV MENNESKER

Stiftelsen Sofienlund er en humanitær, ideell organisasjon med formål å bidra aktivt for å bedre rehabiliteringstilbudet for kronisk syke, skadde og eldre i Norge.

Allerede i 1986 fikk Bente og Thor Bjørn Lie idéen om å bygge et rehabiliteringssenter og registrerte i 1991 Stiftelsen Sofienlund.

Stiftelsen Sofienlund planla og bygget CatoSenteret med Thor Bjørn Lie som byggherre.

CatoSenteret ble bygget med midler fra stiftelsens eget lotteri, innsamlede gaver, samt et Husbanklån gitt med pant i eiendommen Sofienlund. CatoSenteret åpnet juni 1998.

Stiftelsen Sofienlund er stolte over at senteret vi har bygget, regnes som et av Norges beste rehabiliteringssentre, og at senteret kan vise til usedvanlig gode resultater.

Ved Husbankens frigivelse av pantet i Sofienlund, er stiftelsen nå i gang med planleggings- og reguleringsarbeid for et nytt aktivitets-, behandlings og treningssenter med selveierleiligheter og omsorgsboliger for seniorer på Sofienlund, Fjellstrand, Nesodden.

Stiftelsen Sofienlunds styre:
Erling Lauritzsen
styreleder

Truls Thv. Falkenberg,
daglig leder

Thor Bjørn Lie
styremedlem

De fire nye statssekretærene er:
Anne Grethe Erlandsen (H),
Astrid Nøklebye Heiberg (H),
Cecilie Brein-Karlsen (FrP) og
Lisbeth Normann (H)

Helse- og omsorgsminister Bent Høie har valgt sine fire statssekretærer

Mens mennene dominerer i departementer som styrer pengesekken, veiene og politiet, er det sterk kvinnedominans i det Høyrestyrte Helse- og omsorgsdepartementet. Hos statsråd Bent Høie er samtlige fire statssekretærer kvinner.

For meg er valget av veteranen **Astrid Nøklebye Heiberg** det mest spennende. Flott at det er plass til en aktiv dame på 78 år! Heiberg var forbruker- og administrasjonsminister i 1986. Før det statssekretær i Sosialdepartementet i fire år. Hun satt også på Stortinget mellom 1985 og 1989. 78-åringen har hatt flere

sentrale verv i Høyre i 1980- og 1990-årene.

Nøklebye Heiberg var professor i psykiatri fra 1985 til hun gikk av med pensjon i 2006. Hun har blant annet vært styremedlem i Rikshospitalet og i daværende Helse Øst samt leder av Statens seniorråd, president i Norges Røde Kors og president i Det internasjonale forbundet av Røde Kors- og Røde Halvmåne-foreninger

Anne Grethe Erlandsen er sykepleier og kommer fra stillingen som direktør for kommunikasjon og samhandling

i Sykehuset Østfold. Hun har nærmere 20 års arbeidserfaring fra sykehuset, også som sykepleier. Erlandsen har lang ledererfaring fra kommunal sektor og har hatt en rekke verv i politikk, nærings- og organisasjonsliv i Østfold.

Lisbeth Normann er spesialsykepleier og tidligere forbundsleder i Norsk sykepleierforbund. Hun har jobbet i Norsk sykepleierforbund i ti år og vært forbundsleder i fire av dem, vært helsefaglig direktør ved Aker universitetssykehus og medlem en rekke styre og utvalg. Hun har også vært ansatt i konsulent-

firmaet KPMG og kommer fra en stilling i Gjensidige-stiftelsen.

Cecilie Brein-Karlsen har bachelor i samfunnsøkonomi, master of Science Portical Economy fra BI og Université Libre de Bruxelles/Solvay Business, Brussel. Hun har vært rådgiver for finansbyrå og byrådsleder Stian Berger Røslund, og fungert som konstituert helsebyråd i Oslo. Hun kommer fra stillingen som rådgiver i Burson-Marstellers samfunnsavdeling.

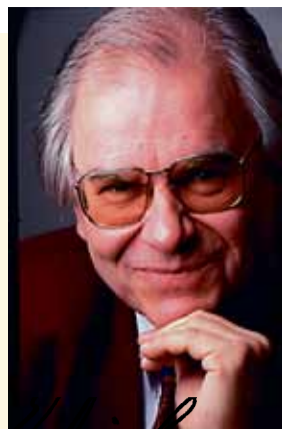
Våre fadderbarn Brenda og Maureen

Kjære venner.
Det som ikke kunne skje har skjedd. Jan Kristensen ble myrdet i sitt eget hjem i Kisumu. Tragedien rammet Prosjekt Gatebarn med full tyngde.

Hva skjer med Jan Kristensens viktige arbeid for gatebarna? Hvordan har Brenda og Maureen det nå – våre to fadderbarn? Hvordan skal det gå med dem og deres skolegang? tenkte vi.

Ganske raskt kom det en melding fra Otto Halvorsen. Jan Kristensens viktige arbeid vil fortsette. Prosjekt Gatebarn og samarbeidet med den lokale organisasjonen Interfelk vil fortsette med uforminsket styrke.

– Vi har en robust og velfungerende organisasjon i Kenya med 70 ansatte som Jans enke, Anne, leder og der sønnen David Okech er kontorsjef, og i Norge arbeider de ansatte frivillig i organisasjonen som har 500 faddere, sier Kari Gyllensten. – Det blir ingen forandringer. Vi vil fullføre visjonen til Jan.

Erling Lauritzen

Men fremdeles er det mange barn som trenger hjelp, og DU kan hjelpe.

Mange hundre barn og ungdom går nå på Jan's Academy. Målet for Prosjekt Gatebarn i Kenya er å få barna bort fra gata, og gi dem en verdig oppvekst og muligheter til å klare seg på egenhånd.

For 325 kroner i måneden kan de få mat, klær, et sted å bo og utdanning til og med tilsvarende gymnas. I tillegg får de oppleve trygghet, omsorg og vissheten om at noen bryr seg. Kort sagt får de lov til å være barn!

Per august var det 1013 barn og ungdom som ble hjulpet. Sammen med givere som hjelper med engangsbeløp bygger vi stadig ut tilbudene, og takknemligheten er enorm!

Det finnes likevel så mange fler som trenger hjelp. Vi kan ikke hjelpe alle som trenger det, men vi kan hjelpe noen - og da er det verd det! Ta kontakt med Kari Gyllensten, tlf: 35 97 22 58, mobil: 97 56 21 51 eller epost kari@prosjektgatebarn.no

Vår venn Jan Kristensen

I forbindelse med Stiftelsen Sofienlunds engasjement i Prosjekt Gatebarn i Kenya ble styret invitert til omvisning på CatoSenteret. Her sitter Jan Kristensen og Thor Bjørn Lie og spiser lunsj i matsalen.

SOFIENLUND
FOR REHABILITERING OG VITALISERING AV MENNESKER

Utgiver:
Stiftelsen Sofienlund,
Ommenveien 18
1458 Fjellstrand

Redaktør:
Erling Lauritzen
tlf. 66 78 92 37
mobil 920 26 355
e-post: erling@sofienlund.no

Layout:
Knut T. Frøyhaug,

Annonser:
Faktureringservice sør as,
tlf. 32 24 44 33
fax 32 24 44 34

Trykk:
Orkla Trykk AS
Opplag: 9.000

Redaksjonen avsluttet
24. november 2013

Stiftelsen Sofienlund
Ommenveien 18,
1458 Fjellstrand
www.sofienlund.no
post@sofienlund.no
Foretaksnummer:
961340195
Bankgiro: 8380 08 53462

Stiftelsen Sofienlunds styre:
Arbeidende styreformann
Erling Lauritzen
Daglig leder
Truls Thv. Falkenberg
Styremedlem
Thor Bjørn Lie

Sofienlunds Venner:
Tlf: 66 78 92 37
mobil 920 02 6355
E-post:
erling@sofienlund.no
Foretaksnr.: 976805518
Bankgiro: 8380 0865509

Gavekonto
Bankgiro:
8380 40 09941

Lars Henrik Lauritzsens
Minnfond
Bankgiro: 8380 40 09941

Styret i Stiftelsen Sofienlund mottok med sorg meldingen om at Jan Kristensen, Norges store sønn i Kenya, var brutalt myrdet. Et flott menneske som satte seg selv bakerst og tok sjanser vi andre aldri hadde våget. Han vil bli dypt savnet.

er død

Av styreleder Erling Lauritzsen

- Vi sitter ikke igjen med bitterhet, sier sønnen Kristensen Sloth. - Vi vet at pappa gjorde det han ville helt til slutten. Vi ba ham ta forholdsregler, men jeg tror aldri han følte seg utrygg. Han følte at han var blant folk som satte pris på ham.

Etter drapet på faren ønsker sønnen først og fremst å legge vekt på det gode arbeidet Jan Kristensen gjorde, og er stolt over at faren i 2010 fikk Kongens fortjenestemedalje i sølv for sin store innsats.

Han forteller at lokalmiljøet i Kisumu er opprørt over drapet. - Det er et veldig sinne i Kenya nå, folk lurer på hvorfor i all verden noen vil gjøre dette mot en som hjelper dem, sier Kristensen Sloth.

- På gravsteinen min skal det stå: «Jeg blir så glad når jeg ser deg».

En fullsatt Skien Kirke tok avskjed med Kristensen. Til stede i begravelsen var foruten familien i Norge og Kenya, kommunale ledere og en stor skare venner og bekjente fra et langt liv. På et stort lerret ved siden av alteret ble det før begravelsen vist bilder fra Jan Kristensens liv og innsats i Kenya.

Pastor i pinsemenigheten Tabernakelet i Skien, Helge Terje Gilbrant, ledet begravelsen. Han fortalte om dansemusikeren som ble frelst, og som seinere reiste ut fra jobben i klesbutikken i Porsgrunn til misjonsmarkene i Afrika.

Kristensen ble berørt av møtet med fattige foreldreløse gatebarn, og bestemte seg for å gjøre noe for å hjelpe dem. I 1996 etablerte Jan Kristensen seg i millionbyen Kisumu ved Victoriasjøen helt vest i Kenya. I årene etterpå har han hjulpet tusenvis av fattige mennesker i Kenya. Med støtte fra vennene i Norge og Prosjekt Gatebarn, har Kristensen bygget opp skoleanlegget Jan's Academy, som gir tilbud til mer enn 500 elever fra førskole til høyere lærerskoleutdanning i Kisumu. Han har også bygget opp skoler og hjelpetilbud for flere fattige stammer rundt om i Kenya. Jan Kristensen fikk fullført sitt kall!

Arbeidet fortsetter

Selv om tragedien rammet Prosjekt Gatebarn med full tyngde da Jan Kristensen ble drept, vil arbeidet fortsette på alle fronter.

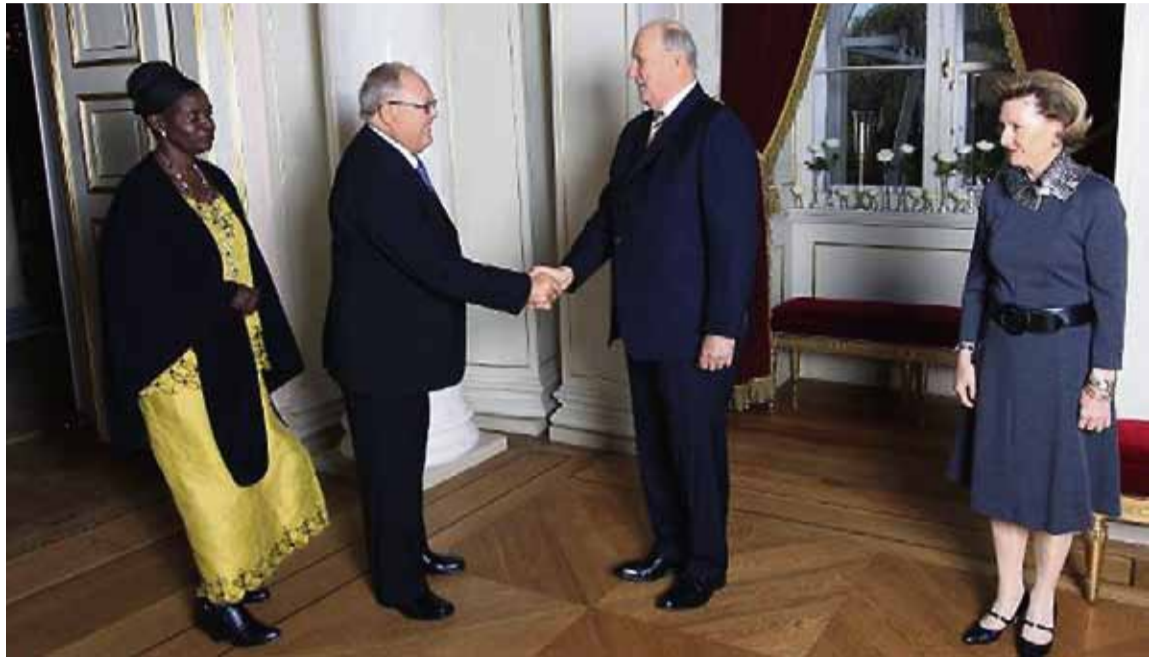
Prosjekt Gatebarn og samarbeidet med den lokale organisasjonen Interfelk vil fortsette med uforminskert styrke. - Vi har en robust og velfungerende organisasjon i Kenya med 70 ansatte som hans enke leder og der sønnen David Okech er kontorsjef.

I Norge arbeider de ansatte frivillig i organisasjonen som har 500 faddere.

- Det blir ingen forandringer. Vi vil fullføre visjonen til Jan og skal åpne en klinikk i Nyalenda. Opprinnelig skulle det skjedd 8. oktober, men det blir nok utsatt nå.

I Nyalenda bor det cirka 600.000 mennesker hvorav halvparten er hiv- eller aidsyke. Der har Jan Kristensens organisasjon bygget et skolesenter på tre etasjer som ble åpnet i fjor, sier Kari Gyllensten i stiftelsen.

Det ble et svært hyggelig besøk for både Jan Kristensen og hans kone, Anne Okech Kristensen, da de var invitert til audiens på Slottet i forbindelse med tildelingen av kongens fortjenestemedalje i sølv i 2011. Jan fortalte at han var svært imponert over kong Haralds kunnskapsnivå om arbeidet til Prosjekt Gatebarn.

Gatebarn i Kenya

Som kjent har Stiftelsen Sofienlund gjennom mange år brukt midler fra vårt BilPluss-lotteri til å støtte Prosjekt Gatebarn i Kenya. Stiftelsen som gjør en kjempejobb for å rehabilitere gatebarn fra den aidsfarlige slummen - til glade skolebarn og nyttige samfunnsborgere.

Vårt samarbeid begynte med en henvendelse i 2001 fra styrets leder Otto Halvorsen. Thor Bjørn Lie og jeg reiste nedover til Porsgrunn. Styret fortalte om Jan Kristensen og hans djerve planer og om vanskeligheten med å skaffe penger til dette. Vi fikk blant annet fortalt at skolebarna i Jan's Academy måtte stå ute og vaske seg i vaskevannsfat fordi de ikke hadde råd til en vannpumpe. Hva koster det da? spurte vi. 30.000 kroner var svaret.

Aldri skal jeg glemme deres forbauselse og glede da Thor Bjørn sa at de 30.000 betaler vi. Send oss regningen i morgen. Vårt første bidrag var altså en vannpumpe, slik at skolebarna kunne få vaske seg rennende vann! Senere ble det mye mer. Gjennom mange år var vi

delaktige i bygging av stadig nye hus og nytt inventar. En jul fikk vi denne hilsen fra Jan Kristensen

Til Stiftelsen Sofienlund

Det var stor glede hos oss i Kenya i dag da vi fikk nok en pengegave. Denne gangen på 200.000 NOK. Det var en flott overraskelse til jul. Vi har selvfølgelig mange "hull" å putte dem i, men vi har flere ønsker:

Å bygge ett feriehem for endel barn. Det viser seg at mange barn har for dårlig tilbud de tre gangene i året skolen har ferie. Noen barn er født på gata og har ingen steder å reise til. Andre får så dårlig behandling av familien de bor hos at vi ikke kan sende dem hjem.

Det er hele tiden behov for nye faddere. Kjenner dere noen som kan tenke seg å bli fadder for et barn? Ta kontakt med Kari Gyllensten 35 97 22 58 eller Otto Halvorsen 35 50 98 30. Men ikke glem å kjøpe Bil Pluss lodd. Med vennlig hilsen Jan.

Allmennlege Inger Johansen kombinerer stillingen som fastlege med rehabilitering av eldre. - Skal man klare seg som allmennlege i mange år, må man ha et annet engasjement enn bare allmennlegepraksisen, mener hun.

Dagens Medisin møter Inger Johansen (60) på Stavern legekontor, der hun arbeider halv stilling som allmennlege. I den andre halve stillingen er hun lege ved Presteløkka rehabiliteringssenter, skjønt akkurat nå kombinerer hun allmennlegepraksisen med en stipendiattstilling for å gjennomføre et doktorgradsarbeid om effekten av rehabilitering av eldre i primærhelsetjenesten.

- Jeg får større overskudd til pasientene ved å kombinere praksisen med annet legearbeid, sier Johansen, som mener hun har overlevd som allmennlege i over tretti år fordi hun har hatt et allsidig engasjement.

Et ankerfeste for pasientene
Inger Johansen trives med å være allmennlege, der hun må forholde seg til alle deler av livet, fra vugge til grav. - Som allmennleger er vi pasientenes ankerfeste i helsevesenet.

nesten er for tilfeldig. Dette fikk jeg bekreftet da jeg kom tilbake i allmennpraksis.

Det går bedre med de pasientene som får planmessig rehabilitering enn dem som får mer tilfeldig opptrening, fastslår hun og viser til resultatene fra sine studier.

Hun mener legegjerningen blir ekstra meningsfull når hun kan engasjere seg ut over selve allmennlegepraksisen.

Gjelder å holde ut

Fastlegen i Stavern har kombinert de to stillingene siden 2004, da Presteløkka rehabiliteringssenter stod ferdig, men engasjementet for Larvik kommunes rehabiliteringssenter startet i 1998.

- Det var en lang og kronglete vei, men det gjelder å holde ut i slike prosesser, sier hun - med adresse til kolleger som vil engasjere seg i annet helsearbeid

hjemme, og her får jeg den rehabiliteringen som passer meg, sier en av dem, Finn Flessum (83) fra Larvik.

For noen kan målet være å gå på jakt igjen eller komme ut og treffe venner.

Sammen med rehabiliteringslegen møter vi Flessum på treningsrommet, der fysioterapeut Mona Finsås veileder ham under styrke- og balanseøvelsene. Han skulle reise seg da det svartnet for ham, og han falt og slo seg stygt i venstre side med et visent ben som følge.

- Finn er motivert, understreker fysioterapeuten, som kvitterer med å si at det gjelder å stå på, for hjem igjen skal han jo.

Neste skritt i treningen er å delta i en balansegruppe, Mona Finsås og de andre fysioterapeutene driver flere tilsvarende grupper rundt om i Larvik kommune,

eller fysioterapeuten har sett at de har begynt å fallere.

- Hvem har størst nytte av rehabilitering?

- De må ha et minimum av fysisk og kognitiv funksjon slik at de er i stand til å dra nytte av rehabiliteringen og nå sine mål. Vi foretar en nøye kartlegging for å finne ut om de har et rehabiliteringspotensial, og for de aller dårligste fungerer ikke et opphold her, svarer hun, mens hun viser oss rundt i rehabiliteringssenteret som hun brenner så for.

Bedre på halve tiden

Pasienter som rehabiliteres i et eget senter, øker funksjonsevnen med nesten det dobbelte i løpet av omtrent halve tiden - sammenlignet med dem som rehabiliteres på korttidsavdeling i sykehjem.

Dette er blant resultatene i en av studiene som allmennlege Inger Johansen gjennomførte som ledd i arbeidet med doktoravhandlingen hun snart er ferdig med.

Sammen med kolleger ved Sunnaas sykehus og Allmennmedisinsk forskningsenhet ved Universitetet i Oslo undersøkte hun effekten av rehabilitering av 300 eldre over 65 år med hjerneslag, lårhalsbrudd eller kroniske lidelser.

Felles fokus

Den ene gruppen ble rehabilitert i et eget døgnbasert, kommunalt senter (Presteløkka rehabiliteringssenter). De ble sammenlignet med eldre som ble rehabilitert i korttidsplasser på seks sykehjem i Vestfold. Sykehjemgruppen trengte dessuten mer hjemmetjenester etterpå på grunn av det lavere funksjonsnivået, målt ved ADL-skår.

Ifølge Johansen kan det være mange grunner til at rehabilitering i eget senter gir bedre resultat på kortere tid enn rehabilitering i korttidsplasser på sykehjem. Pasienter og personale har alle et felles fokus på rehabilitering i et optimistisk, realistisk og sosialt stimulerende miljø.

Intensiv trening

Treningen er nokså intensiv, som også er nødvendig for gode resultater, og det er en strukturert rehabiliteringsprosess.

- Vi bruker også konsekvent standardiserte måleskalaer, noe som er nødvendig for å ha pålitelige mål for fremgang eller stagnasjon, sier hun.

Allmennlegen, Dagens Medisin

Livsprosjekt: Rehabiliteringslege

Allmennlege Inger Johansen er svært opptatt av riktig rehabilitering til rett tid.

Vi er en del av en helhet, og dette er meningsfullt, sier hun når vi møter henne på kontoret.

Som allmennlege møter hun mange flotte mennesker og ser hvordan mange av dem bærer sin skjebne med rak rygg.

- Dette er kjernen bak det som har gjort at jeg har vært allmennlege i så mange år, konstaterer firebarnsmoren.

Hun har merket seg at allmennlegenes helhetlige og koordinerende ansvar for pasientene har økt med årene - en naturlig utvikling, etter hennes syn. Allmennmedisinen har blitt betydelig styrket som fag, og spesialisthelsetjenesten har blitt mer spesialisert.

- Som allmennleger må vi tørre å ta beslutninger ut ifra en sikkerhet som ikke er fullt ut ett hundre prosent. Vårt viktigste verktøy er sykehistorien og den kliniske undersøkelsen. Kvalitet i allmennmedisinen er ikke sammenfallende med hyppige henvisninger til spesialiserte undersøkelser og omfattende blodprøver.

Meningsfull kombinasjon

Hun skjønte verdien av rehabilitering da hun hadde et praksisår ved Kysthospitalet i Stavern.

- Da ble jeg bevisst på at rehabiliteringen i kommunehelsetje-

ved siden av fastlegejobben.

- Min motivasjon var erkjennelsen av at legekompentansen er viktig i tverrfaglige sammenhenger, slik som i et rehabiliteringssenter.

Hun forteller at fra dag én var målgruppa pasienter over 18 år, men etter ett år viste det seg at gjennomsnittsalderen på de 350 pasientene som hadde fått rehabilitering ved de seksten plassene, var på 78 år. - Da skjønte jeg at rehabilitering i kommunehelsetjenesten i stor grad handlet om de eldre, mens spesialisthelsetjenesten rehabiliterte flest yngre voksne og barn.

Satte kjepphestene på stallen

Inger Johansen viser oss rundt på rehabiliteringssenteret, der hun har vært så heldig å få den erfarne allmennlegen Jon Espolin Johnson til å vikariere for seg. De er enige om at erfaringen som allmennlege er viktig i dette arbeidet, der de utgjør en del av et tverrfaglig team.

- Jeg bruker min kunnskap som allmennlege i den tverrfaglige tilnærmingen til pasienten, og tenker at min faglige ressurs i dette arbeidet er breddekompetansen og den helhetlige tilnærmingen, sier hun.

For innen rehabilitering og annet tverrfaglig arbeid gjelder det å sette egne yrkesmessige kjepphester på stallen og spille på den samlede kompetansen i teamet.

Motivert for å komme hjem

Inger Johansen presenterer oss for det tverrfaglige teamet, som under vårt besøk er samlet for å drøfte fremdriften for pasientene. Oppholdet starter med at pasienten setter seg sitt eget mål, og det er som regel det samme for de fleste:

- Målet er å fungere best mulig

blant annet kols- og slaggrupper.

Måler ADL-skår

Ifølge Inger Johansen er Flessum en typisk rehabiliteringspasient: Han er motivert og trener målrettet.

- Vår jobb i teamet er å støtte dem til å nå hovedmålet ved å hjelpe dem til å sette delmål, kartlegge nettverket og andre forhold, før vi sammen med pasienten setter opp en plan for hvordan målet skal nås, sier hun.

Ved innkomst får pasientene målt sin skår for Activities og Daily Living (ADL-skår) for tolv ulike dagliglivsfunksjoner. Skalaen er fra null til tre, der null er helt pleietrengende og tre er helt selvstendig. 36 poeng betyr at vedkommende ikke trenger hjelp til noe. Slik får teamet et inntrykk av hvordan pasientene greier de daglige aktivitetene, som blant annet personlig hygiene, av- og påkledning, forflytting, toalettbesøk og måltider.

- De fleste som kommer hit, har en skår på 22-23 poeng, og under oppholdet øker de sin skår med fire-fem poeng. Da er de så selvstendige at de kan reise hjem med hjelpemiddel, eller litt personlig bistand. Pasientene kommer seg 1,9 poeng mer her enn ved rehabilitering i korttids-plasser på sykehjem, konstaterer Johansen, som viser til en av studiene i avhandlingen sin.

De må ha et potensial

Inger Johansen forteller at målgruppene på Presteløkka er eldre med fysiske funksjonsvansker og lettere kognitiv svikt. Diagnosene er brudd, slag, ulike kroniske, langsomt progredierende sykdommer - eller rett og slett funksjonsfall på grunn av aldringen. Noen har vært innlagt i sykehus i fire-fem uker, andre er henvist hjemmefra etter at fastlegen, hjemmesykepleien

Jeg har mange ganger spurt meg selv: Hvorfor sier ikke flere ifra? Kan man drepe omsorg? Kan man drepe idealisme? Kan man drepe kreativitet og initiativ? Kan man drepe arbeidsmiljø? Dessverre ja.

.Helse-Norge har de seneste årene blitt mer og mer lik et «marked» etter modell av den amerikanske «New public management», særlig etter at sykehusene ble overført fra fylkeskommunene til staten og da staten innførte en såkalt «konsernmodell» på sykehusene. Modellen fra 1960-tallet tok mål av seg til å få ned utgiftene i offentlig sektor. Da begynte det jeg kaller «omsorgsdrap».

På hvilken måte? Jo, ved å innføre økonomiske begreper på omsorg: **ISF – innsatsstyrt finansiering, og DRG – diagnoselaterte grupper**, som skulle generere større inntekter for sykehusene, spesielt i somatikken. Konsernmodellen innebar at man splittet opp deler av helseinfrastruktur som lønn, IKT, personal og ikke minst andre fagområder, for så å sende

er redusert til kun den avdelingen man selv tilhører. Det blir oss mot de andre. Poliklinikk mot poliklinikk. Avdeling mot avdeling.

Hva sier ord oss når man bytter behandling med det økonomiske begrepet «produksjon»? Begrepet «produksjon» hører hjemme i industrien, i et konsern der man må produsere for å oppnå resultater og inntjening. Når man bruker ordet «resultater» eller «styringsmål» i vårt psykiatriske helsevesen, gjenspeiler dette det samme. Hvilke resultat skal defineres? Jo, antall produserte konsultasjoner. Altså kvantitative resultater.

Når man bytter begrepet «pasientventelister» med «ordreserver» er jo dette et økonomisk begrep relatert til industriell virksomhet. Dette gjør noe med

I det psykiatriske feltet ble man mer og mer opptatt av hvor mange pasienter man kan behandle per dag. Sjelden ble det etterspurt hvilke behandling du som terapeut gir eller hvilke effekt av hjelp behandlingen gir den enkelte pasient. Hva gjør dette med oss? På hvilken måte påvirker det vårt syn på menneskelig lidelse? På hvilken måte påvirker det måten vi behandler pasientene på?

Jeg tror det påvirker oss mer enn vi liker å tro. Når ledelsen hele tiden er opptatt av styringsindikatorer og produksjonstall blir også vi som terapeuter dratt inn i dette dragsuget og blir mer eller mindre ansvarliggjort for resultatet som igjen skal legges frem for en høyere instans i systemet.

Personlig har jeg et eksempel på dette. Det var en periode jeg ikke nådde målet på 2,6 pasienter per dag. Grunnen var at jeg hadde tunge og komplekse problemstillinger med nyoppdagete psykosepasienter, der jeg måtte legge behandlingen til hjemmebesøk, noe som er vanlig for vårt tidlige intervensjonsteam av psykosepasienter. Hjemmebesøk der familien er en del av den totale intervensjonen.

Jeg fikk beskjed om å skjerpe meg og øke min konsultasjonsaktivitet fordi teamet som sådan var i ferd med å tape for de styringsindikatorer som var estimert for oss. Dette har vært vår polikliniske hverdag siden 2002. Hva gjør det med meg? Jo, jeg blir fly forbanna og er såpass gammel at jeg ikke vil innordne meg i dette menneskefiendtlige systemet. Min lojalitet ligger et annet sted, hos pasientene. Ikke at jeg er spesielt snill eller altruistisk. Jeg har simpelthen fått nok!

Hvorfor så tause?

Helsearbeidere er kanskje den viktigste ressursen Norge har. De må stå i andre menneskers krise, lidelse og skjebne hver dag. De fleste av oss har valgt dette fordi det gir mening å hjelpe og lindre. Det ligger også i selve yrkesutøvelsen med sine nedfelte normer og etiske retningslinjer: å hjelpe og å lindre, enten det gjelder somatikk eller psykiatri. Derfor bør nettopp helsearbeidere få den anerkjennelse, respekt og ydmykhet de fortjener fra systemet selv.

Slik er det veldig ofte ikke. Vi skal jobbe hurtigere, klokere, mer rasjonelt, mer effektivt. Ja, vi skal bli som produserende maskiner – på systemets premisser. Premissene som de etiske retningslinjene gjennom yrkesutøvelsen forutsetter blir til livløse ord fra en svunnet tid.

Jeg har mange ganger spurt meg selv: Hvorfor sier ikke flere ifra? Her jobber jeg sammen med mennesker som har adskillig større definisjonsmakt enn meg, psykiatere, psykologspesialister, kliniske sykepleiere, kliniske sosionomer m.m. Hvorfor er de tause? De fleste snakker om det og rister oppgitt med hodet. Noen kommer relativt nyut-

dannet med glød og entusiasme, disse har ofte ikke den faglige integriteten og selvsikkerheten til å si ifra. Eller de tror det skal være slik. Noen har prøvd å si ifra uten å få gjennomslag. Andre er så oppgitt at ikke har overskudd fordi de er utbrent.

Omsorgens vakre mangfoldighet er i ferd med å bli drept, ikke fordi vi vil det, men fordi det ikke gis plass i byråkratens og økonomenes definisjonsmakt. Det er for dyrt. Jeg ser daglig på gode kollegers utbrenthet. Dette blir et større og større problem. Det gir ikke mening lenger. Det er meningsløst å ta en utdanning hvis drømmen var å hjelpe og lindre dine medmenneskers smerte og lidelse, for så å oppdage at denne verdien smuldrer opp i et markedsliberalistisk helvete.

Må utfordre byråkratene

Helsebyråkrater har basert sine antakelser på en vrangforestilling om at dess større man er, dess billigere og bedre er og blir det. Til slutt blir dette sannheter få eller ingen stiller kritiske spørsmål ved eller utfordrer. I dette bildet blir omsorg til et økonomisk byttmiddel som kalles effektivitet, rasjonalitet og kvantitet – der omsorg drepes. Idealismen om å hjelpe de svake for deres skyld, drepes. Kreativiteten drepes fordi den ikke pleies eller gis plass. Man skal presses inn i de økonomiske styringssystemene. Det kreves lojalitet og systemtro ansatte, ikke lojalitet mot dem systemene skal betjene – pasientene. Gode medarbeidere blir utbrent på grunn av meningsløsheten i stresset om kvantitet, produksjon i konsultasjonshysteriet og effektiviteten. Mennesket er ikke lenger i sentrum, verken personalet eller pasienter. Jeg mener det blir perifert i dette systemet. Da kan lederne ved landets psykiatriske avdelinger slå seg på brystet og si til politikere og helsebyråkrater: Se på oss, vi klarte styringsmålene. Men ingen etterspør pasientenes behov eller hvor de er i dette kalde markedet av styringsmål.

Jeg tror noen av oss som jobber som terapeuter må ture å stå opp for hva vi tror på og ta denne viktige debatten om hvilket samfunn vi vil ha. Ta omsorgen tilbake fra økonomenes og helsebyråkratene og stå opp for dem vi er der for: Pasientene.

Sykepleien.no

Når omsorg drepes ..

AV SVEIN TORGEIR DALE, KLINISK SOSIONOM, SYKEHUSET TELEMARK.

regninger til hverandre, innenfor den samme stat som bærer de samme utgifter og de samme inntekter. Man kunne få inntrykk av at sykdom er et marked med lønnsomhetskriterier.

Vi mot dem

Sykdom og lidelse er menneskelige tilstander man ikke kan sette inn i en økonomisk markeds-kontekst. Det er, slik jeg ser det, både moralsk og etisk forkastelig. Sykdom og lidelse er og blir kalkulerte utgifter som en integrert del av velferdsstatens selvfølgelige oppgaver; å stille opp for og hjelpe sin befolkning.

Det er betenkelig at økonomer og helsebyråkrater skal legge premisser for vårt helsevesen og for syke og utsatte mennesker i en svært sårbar situasjon. Som en konsekvens av denne fragmenteringen har jeg merket meg at lojaliteten til sykehuset

vår bevissthet. Man blir mer opptatt av kvantitative mål enn av kvaliteten i det man gjør for den enkelte pasient. Mennesker blir redusert til tall og statistikk. Dette skal igjen brukes av helseøkonomer og byråkrater til å legge estimater for ressursbruk og «produksjonskjeder».

Påvirker hverdagen

Da man innførte styringsmål eller såkalte styringsindikatorer i vårt helsevesen, er det alltid kvantitative mål som ligger i bunnen. Bak dette fronter man illusjonen om at dette handler om kvalitet og omsorg for at dette skal bli «spiselig» for oss andre. Konsultasjoner blir som sagt byttet til økonomiske begreper som «produksjon» og «produksjonskrav». «Rasjonalisering» og «effektivisering» blir nye, økonomiske begreper man skal forholde seg til.

Folkekjære Vidar Lønn-Arnesen ble Årets Hederssenior 2013

AV CHRISTIN ENGELSTAD

Da Vidar Lønn-Arnesen ble utnevnt til Årets Hederssenior 2013 på Eldredagens festforestilling i Oslo Rådhus var det nesten så storstuens tak løftet seg. 1000 mennesker klappet, og ikke minst sang alle med da hederssenioren sang Alf Prøys-

sens «Du skal få en dag i mårå» som takketale. For daglig leder i Seniorsaken, Tore Henning Larsen, var det ikke vanskelig å begrunne valget av Årets Hederssenior. Ved overrekkelse av blomster, pokal og plakett sa han;

«Vidar er en av våre mest folkekjære artister med utallige opptrедener i radio og TV til glede for oss «godt voksne». For ikke å snakke om hans ustoppelige iver og entusiasme når han reiser på turne til landets sykehjem med sitt Da-Capo-show, og ikke minst hans eminente programledelse under markeringen av Eldredagen her i Oslo Rådhus gjennom mange år.

Evigunge Vidar Lønn-Arnesen er et skoleeksempel på hva det vi si å eldes med stil og verdighet.

Jeg er stolt og beæret over å kunne utnevne Vidar Lønn-Arnesen som Årets Hederssenior!

Det var en samlet komitéen som innstilte Vidar Lønn-Arnesen til hederstittelen på initiativ fra Pensjonistforbundet.

Einar Lunde ledet arrangementet, og blant de mange fantastiske kulturelle innslagene hedret Odd Norstoga alle eldre med sin kjenningsmelodi «En farfar i livet».

Bak det årlige arrangementet av FN's internasjonale Eldredag i Oslo står Det sentrale Eldrerådet i Oslo, Sykehjemsetaten, Landslaget for offentlige pensjonister, Helse- og sosialombudet, Pensjonistforbundet og Seniorsaken i samarbeid med byrådsavdelingen for eldre og sosiale tjenester.

Seniorsakens Hedersseniorer:

- 2004 Rolv Wesenlund
- 2005 John I. Alvheim
- 2006 Nanna L. Caspersen
- 2007 Astrid Nøklebye Heiberg
- 2008 Jakob Sæthre Skarstein
- 2009 Peter F. Hjort
- 2010 Ingrid Espelid Hovig
- 2011 Thorleif Holth
- 2012 Ingeborg Moræus Hanssen

Her jubler en stolt Vidar Lønn-Arnesen etter å ha blitt kåret til Årets Hederssenior 2013. Bak står en smilende leder for Seniorsaken, Tore Henning Larsen og Einar Lunde som ledet hele arrangementet.

**Brukerstyrt personlig assistanse
i Aleris er supert!**

www.aleris.no/bpa
tlf: 481 55 808

Aleris

The advertisement features a man in a blue t-shirt and glasses, sitting in a wheelchair and wearing a red superhero cape. He is shown from the side, looking forward. The background is a bright, outdoor setting with green grass and a blue sky. The text is overlaid on the image in white and blue boxes.

Servituttavtale mellom Stiftelsen Sofienlund og Oslofjordens Friluftsråd

1. november i år inngikk Thor Bjørn Lie og Truls Thv. Falkenberg fra Stiftelsen Sofienlund og Rune Svensson fra Oslofjordens Friluftsråd en servituttavtale for friluftsmål, stiforbindelse og «Oleanas utsikt». Det betyr at Stiftelsen Sofienlund stiller en del av vår eiendom til rådighet som offentlig friluftsområde, slik at arealet rundt «Oleanas utsikt» og stiforbindelsen ned til friområdene Ommen og Vestli er sikret som friluftsmål for allmennheten.

Stiftelsen Sofienlund har i flere år samarbeidet med Oslofjordens friluftsråd. Vi har sammen blant annet bygget nye trapper, forbedret stien ned til Ommen brygge og sommeren 2012 bygget vi det første utsiktspunktet, "Oleanas utsikt".

Det var lokalhistoriker Harald Lorensen som foreslo dette navnet, som har en historisk

virkelighet bak seg. Anleggsgartnermester Torgeir Koteng i Hagespesialisten laget turløypen og utformet den flott i terrenget.

Oslofjordens Friluftsråd har gjennom prosjektet Tilgjengelig Friluftsliv lagt til rette for rullestolbrukere og andre med nedsatt funksjonsevne både på parkeringsplassen, turveien og utsiktspunktet. De har også utarbeidet en informasjonstavle til parkeringsplassen på Ommen, og en sikteskive er plassert på Oleanas utsikt. Sikteskiva er satt opp slik at den kan benyttes fra sittende i rullestol. En tavle ved Dampskipskaia på Ommen, som Akershus fylkeskommune er med og finansierer, er også på plass.

Spesielt interesserte kan lese hele avtalen på denne siden.

Erling Lauritzen

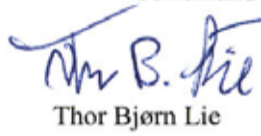
Servituttavtale for friluftsmål, stiforbindelse og «Oleanas utsikt»

Sofienlund Eiendom AS org nr. 942 396 406 (eier) og Oslofjordens Friluftsråd org nr. 971 454 415 (OF) har i dag inngått følgende avtale:

1. Eier stiller en del av eiendommen Sofienlund gnr 29 bnr 17 i Nesodden kommune til rådighet for OF som offentlig friluftsområde. Avtalen gjelder stiforbindelse (ca 2 m bred) fra parkeringsplassen gnr 29 bnr 864 til friområdet «Ommen» gnr 29 bnr 6 i Nesodden kommune, samt tilrettelagt utsiktsplass «Oleanas utsikt» (støpt plattning i terrenget på ca. 70 m²) og turvei slik dette ligger i dag. Omtrentlig plassering er vist på vedlagte kart, merket med rødt. Områdene antas å være mindre enn 1 dekar sammenlagt.
2. Eier forplikter seg til ikke å oppføre noen form for byggverk eller til å foreta disposisjoner utover innholdet i avtalen som kan hindre eller vanskeliggjøre bruken av området som offentlig friluftsområde.
3. Oslofjordens Friluftsråd (OF) har rett til å rydde vegetasjon og legge til rette for allmennhetens friluftsliv. Denne retten gir anledning til i samråd med grunneier å oppføre enkle innretninger som er nødvendige eller ønskelige for bruk av området til friluftsliv. Det gis også anledning til å holde vegetasjon foran utsiktspunktet nede, slik at utsikten ivaretas. Eksisterende tilrettelegging har lagt vekt på universell standard. Ved anleggsarbeid/ tilrettelegging i området skal standarden ivaretas, og eventuelle skader repareres av den part som påførte skaden.
4. Avtalen endrer ikke eierens rett til å avvirke skog i det servituttbelagte området i samsvar med Lov om skogbruk av 27. mai 2005. Rettigheten skal utøves i samsvar med formålet med denne avtale. Ved skogskjøtsel eller skogavvirkning skal det tas særlig hensyn til at det eksisterende natur- og landskapsbildet blir ivaretatt. Skogavvirkning skal utføres som plukkhogst i samråd med OF. Ved skogplanting skal valg av tresort skje i samråd med OF.
5. For å kunne søke om statlige midler for tilrettelegging av friluftsområder har OF til intensjon å få godkjent det omtalte arealet som statlig sikret friluftsområde. Dette innebærer at området ikke kan brukes til annet enn friluftsmål for allmennheten uten samtykke fra staten ved Miljødirektoratet.
6. Området servituttavtalen omfatter er vederlagsfritt for OF i avtaletiden. Avtalen skal tinglyses på eiers eiendom. OF dekker utgiftene med oppretting og tinglysning av avtalen.
7. Denne avtalen har en varighet på 40 år fra dato for underskrift og fornyes automatisk for 40 år ad gangen dersom ingen av partene har sagt den opp skriftlig innen ett år før avtaletidens utløp.

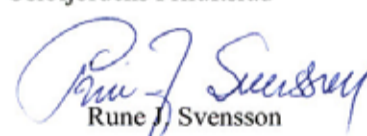
Sandvika 21. 11 2013

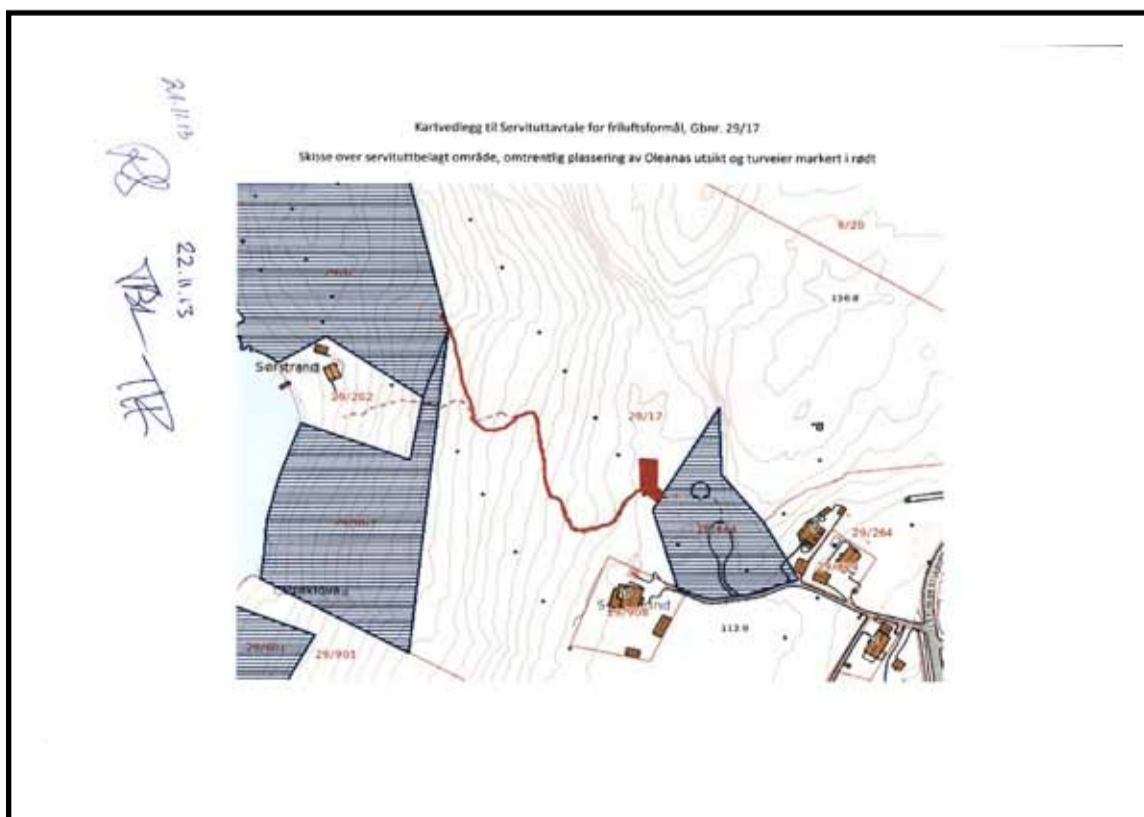
Sofienlund Eiendom AS

Thor Bjørn Lie

Truls Falkenberg

Oslofjordens Friluftsråd

Rune J. Svensson

NRK setter igjen søkelys på at kostnadene for bygging av boliger har eksplodert de siste årene. I følge Boligprodusentenes Forening har myndighetenes krav til boligbygging og byråkrati gått for langt. FFO mener saken krever nyansering og større redelighet.

Aktører i byggebransjen mener at de gjeldene kravene i byggetekniske forskriftene (Tek10) er årsaken til at byggekostnadene har steget kraftig de siste årene – med 12 til 15 prosent. I Tek10 ligger flere nye miljø- og energikrav i tillegg til krav til universell utforming. Disse kravene gjør leiligheter dyrere. Men er det tilgjengelighetskravene for å gjøre flere boliger åpne for funksjonshemmede som påstås å drive kostnadsveksten.

Det har vært lagt fram svært ulike tall på hva krav til bedre kvalitet vil representere i økte byggekostnader. I mars i år ble det lagt fram en rapport fra Direktoratet for byggekvalitet om hva de reelle byggekostnadene utgjør etter at Tek10 trådte i kraft i 2010. Rapporten konkluderer med at merkostnadene er langt lavere enn det bransjen prosederer. Det vises til en merkostnad på 1000 kroner per kvadratmeter, noe som skulle tilsvare 50 000 kroner for en leilighet på 50 kvadratmeter.

Sintef Byggforsk sier i sin rapport «Ikke så dyrt likevel» fra 2010 at kravet om universell utforming i Tek10 kan medføre kostnadsøkninger, men de fleste er beskjedne. Det vil si under 40 000 kroner. Og kravene til bade-

rom i Tek10 medfører hverken at badet blir uforholdsmessig stort eller at det blir vesentlig dyrere enn før.

Dokumentasjonen viser at det ikke er kravet om universell utforming som er den dyreste årsaken til økte byggekostnader og stigende boligpriser. Her er det mange faktorer som spiller inn; også manglende effektivitet i byggebransjen, at entreprenører og underleverandører har gode marginer i et opphetet marked de siste årene, tomtepriser i sentrale strøk osv.

Stortinget har besluttet at Norge skal være universelt utformet innen 2025. For å få til et samfunn der vi alle skal kunne velge hvor vi vil bo, der alle skal kunne bevege seg rundt, besøke familie og venner; må det stilles tilgjengelighetskrav til bygd miljø. Og byggenæringen må akseptere at det stilles både miljø- og tilgjengelighetskrav. Det er FFOs påstand at universell utforming av boliger ikke blir dyrere når kravene er kjent fra starten av og prosjektene er godt planlagt og effektivt gjennomført.

FFO opplever at det lenge har vært jobbet for å skape en oppfatning fra bransjen om at

funksjonshemmedes krav til tilgjengelighet er hovedårsaken til dramatisk prisøkning på boliger. Det fremstår som rimelig useriøst å skyve funksjonshemmede foran seg og legge skylden for 'eksplosjonen i byggekostnader og boligpriser' på denne gruppen.

Regjeringen har i sin Sundvolden-erklæring sagt at de ønsker å forenkle de tekniske byggeforskriftene i samarbeid med byggebransjen. Dersom regjeringen velger ensidig å lytte til byggebransjens aktører, sikrer den et solid tilbakeskritt i arbeidet for alles frihet til å velge hvor vi vil bo, og for å nå målet om et universelt utformet Norge. Så kjære kommunalminister, sørg for å ha en dialog med funksjonshemmedes organisasjoner i dette forenklingsarbeidet!

Kravene som stilles i Tek10 representerer kloke investeringer og vil fungere besparende for vårt samfunn på sikt. Men det vil sannsynligvis rokke ved kravene som boligbransjen har til egen inntjening.

FFO
Liv Arum
Generalsekretær

For dyrt med universell utforming?

Trenger du å tilpasse boligen din?

Kommunen har tilskudd til tilpasning

Det står millioner av kroner og venter på kommunale konti for deg som trenger å gjøre om boligen eller uteområdet for å kunne bli boende hjemme. Tilskudd til tilpasning kan brukes til enkle eller større tilpasninger.

Tilskudd til tilpasning erstatter deler av skattefradraget for store sykdomsutgifter og kan søkes i kommunen. Pengene kan blant annet gå til fjerning av dørter-

skler, ombygging av bad og kjøkken, til asfalt på gårdsplassen til rullestolbrukere eller stelfasiliteter for barn med funksjonshemming. Tilskuddet kan også benyttes av eldre som trenger tilpasninger for å bo hjemme lenger.

Husbanken oppfordrer de som har behov for slik tilpasning om å søke kommunen.

I september 2013 stod det 140 millioner kroner ubrukt på kommunale konti, penger som er øremerket dette formålet. I tillegg har Husbanken beholdt en større andel for de tilfellene der det skulle melde seg noen med et behov som ikke kan dekkes av kommunens beholdning av tilpasningstilskuddet.

Kommunen foretar en behovsprøving av søkerens og husstandens økonomi, men denne skal ikke være streng, i følge forskriftene. Husbanken oppfordrer også kommunene om å ikke benytte seg av maks tilskuddsatsen eller inntektsgrensene når de vurderer søknader om tilskudd til tilpasning.

Når en familie for eksempel får et barn med funksjonshemming som medfører et behov for å bygge om boligen, går det raskt ut over en ellers god to-inntekts-husholdning, heter det på Husbankens nettsider.

Husbanken har poengtert overfor kommunene at dette er penger som erstatter et fradrag man får, uten spørsmål, kunne føre på selvangivelsen, gitt at man hadde nødvendig dokumentasjon for utgiftene. Dette er ikke penger kommunene skal forvalte etter samme nøkterne prinsipper som de øvrige tilskuddene fra Husbanken, heter det videre.

FFO har ansatt sin første fagpolitiske leder

FFO ønsker å bli en enda mer slagkraftig og synlig interesseorganisasjon for funksjonshemmede og kronisk syke. Derfor har de nå ansatt sin første fagpolitiske leder. Hun heter Ingunn E. Ulfsten og har solid bakgrunn fra både politikk og næringsliv.

FFO er glad for å få henne med på laget.

Yrkesmessig har Ingunn bakgrunn fra hovedsakelig journalistikk, kommunikasjonsfaget og politikk. Hun har blant annet vært flere år på Stortinget som rådgiver for KrFs stortingsgruppe og partiledelse. I tillegg har Ingunn erfaring fra det politiske systemet på alle tre nivåer, blant annet som vararepresentant til Stortinget i siste periode.

De siste årene har Ingunn ledet et næringsutviklingsprosjekt for gründere i Forskningsparken i Oslo, der hovedmålet har vært å få gode ideer og produkter som forskes eller utvikles fram, til å bli bærekraftige bedrifter.

Ingunn startet i jobben 1. november 2013. Den brede bakgrunnen hennes vil definitivt komme FFO til gode. Selv gleder hun seg til nye utfordringer.

FFO er en viktig stemme

- Gjennom mitt arbeid og politiske engasjement har jeg vært opptatt av funksjonshemmede og deres familiers situasjon, samt funksjonshemmede som ressurs. FFOs stemme er svært viktig - både overfor beslutningstakere og i samfunnsdebatten. Det er derfor en stor glede for meg å lede det fagpolitiske arbeidet i FFO, sier Ingunn E. Ulfsten.

I Justis-
komiteens
høring om
statsbud-
sjettet ba FFO
Stortinget
følge opp sine
intensjoner
om å styrke
rettssituasjonen
til funksjons-
hemmede.

Ba om utvidelse av rettshjelploven

Den største utfordringen for funksjonshemmede i 2013 er at de ikke får oppfylt de rettighetene de faktisk har. Dette er konklusjonen til en rapport som advokat Else Leona McClimans har gjort for FFO, der hun har gjennomgått retts-situasjonen til funksjons-hemmede de siste ti årene.

Rapporten viser også at mange funksjonshemmede ikke benytter klagemulighetene de har hvis de er uenig i et vedtak. Dette kan blant annet skyldes manglende tilgang på rettshjelp.

Diskrimineringslovene, pasient- og brukerrettighetsloven og opplæringsloven inneholder regler om rett til sentrale velferdsgoder, men er ikke omfattet av rettshjelploven. Det betyr at man i slike saker må betale for advokatbistanden selv.

I høringen ba derfor FFO om at rettshjelplovens saklige dekningsområde må utvides til også å omfatte disse lovene. Opp-læringsloven er for eksempel en lov som brytes ofte, blant annet når funksjonshemmede og kronisk syke elever ikke

får tilgang til spesialundervisning eller tilrettelagt opplæring.

Manglende opplæring er alvorlig i seg selv, men kan også føre til at man ikke får innpass i arbeidslivet eller faller ut av det. Dette viser at det er et stort rettshjelpbehov på opplæringslovens område.

Her er innspillene til Justiskomiteen:

- FFO ba komiteen foreslå utvidelse av rettshjelplovens saklige dekningsområde til å omfatte diskrimineringslo-

vene, pasient- og brukerrettighetsloven og opplæringsloven.

- FFO ba komiteen foreslå heving av inntektsgrensene i forskrift til rettshjelploven.

- FFO ba komiteen foreslå økning av bevilgningen til tilskudd til spesielle rettshjelpiltak.

Vagt BPA-løfte fra H og Frp

De blåblås
visjon
er et
samfunn
hvor alle kan
delta. Men
regjerings-
plattformen
konkretiserer
ikke hvordan
personlig
assistanse skal
sikre funksjons-
hemmede
deltakelse.

Av: Egil G. Skogseth

FOTO: NINA DJÆRFF

- De blåblå må klargjøre hvilken BPA-ordning de ønsker å rettighetsfeste, sier Uloba-leider Vibeke Marøy Melstrøm.

3000 funksjonshemmede i Norge får i dag assistanse slik at de kan utdanne seg, arbeide og delta i fritidsaktiviteter. I likhet med alle de andre partiene på Stortinget går den nye regjeringen inn for å rettighetsfeste ordningen som blir kalt både borgerstyrt og brukerstyrt personlig assistanse.

Men i regjeringsplattformen står det ikke om ordningen skal være lik, bedre eller dårligere enn den er i dag.

- Vi har kjempet for retten til borgerstyrt personlig assistanse i over 20 år. Funksjonshemmede må få vite hva den nye regjeringen mener innholdet i BPA-ordningen skal være, sier daglig leder i Uloba Vibeke Marøy Melstrøm.

Innskrenket rettighet

- I vår foreslo helseminister Jonas Gahr Støre at under halvparten av de 3000 personene som i dag har BPA skal få rett til assistanse. I tillegg mente de rødgrønne at vi ikke skulle få bestemme når og hvor vi skal få assistanse på samme måte som i dag. Rettighetsfesting kan

altså innebære innskrenking av ordningen, sier Vibeke Marøy Melstrøm.

I valgkampen lovt både Høyre og Frp en bedre BPA-ordning enn Gahr Støre foreslo. Uloba forventer at lovnadene blir gjort om til praktisk politikk når rettighetsfestingen skal bli behandlet i Stortinget.

Funksjonshemmede i arbeid

- Når Høyre og Frp i kapitlet «Arbeid og sosial» understreker hvor viktig det er at funksjonshemmede skal kunne jobbe, så peker de i retning likestilling. Det er positivt at de også følger opp med lovnader om å styrke ordningen for assistanse på arbeidsplassen, funksjonsassistanse, avslutter Vibeke Marøy Melstrøm.

Stor skamfølelse blant unge uføre

Levekår for unge uføre er tema i en rapport som Unge funksjonshemmede nylig lanserte. Rapporten er ikke oppmuntrende lesning. Og intervjuene som ble foretatt underveis viser at det er mange som vegrer seg for å si at de lever på uføretrygd.

Mytene om uføre er mange. I media kan man lese at det er lønnsomt å trygde seg, og at den enkelte velger å leve på trygd. Det sies også at antall unge uføre er sterkt økende. Sannheten er at det er 2 234 færre uføre under 40 år nå, enn det var i 2004.

Rapporten «Ung og ufør» er ut-

arbeidet av prosjektleder Laila Bakke, og finansiert med midler fra Extrastiftelsen. Den viser at levekårene for unge uføre er dårlige.

- Rapporten er ikke oppmuntrende lesning, sier Bakke, som utarbeidet rapporten basert på intervjuer med unge uføre og en spørreundersøkelse på nett.

Hun forteller at unge som mottar arbeidsavklaringspenger eller uførepensjon har lavere inntekt enn befolkningen generelt. Veldig mange opplever det som skamfullt å være trygdet.

- Selv om de opplever at de ikke har mulighet til å være i lønne arbeid, oppleves det som vanskelig å fortelle til andre at man lever på trygd. Det er kun 13 prosent av de som er ung ufør som er åpne om det, sier prosjektlederen i Unge funksjonshemmede.

Her er de viktigste funnene i rapporten:

- Gjennomsnittlig månedsinntekt hos uføre i vårt utvalg var 10 000 kroner lavere enn gjennomsnittlig månedsinntekt i befolkningen for øvrig.

- Mange har behov for andre ytelser, som bostøtte, sosialstønad og økonomisk hjelp fra familie og venner ved siden av uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger. Det innebærer at ytelsen ikke strekker til slik at man kan ha et normalt forbruk.

- Mange av respondentene har store ekstrautgifter knyttet til sin funksjonshemming. 42 prosent av respondentene i undersøkelsen hadde ekstrautgifter knyttet til sin funksjonshemming utover det som går på egenandelskort 1 og 2. Ekstrautgiftene varierte fra 2000 kroner i året til 100 000 kroner.

- Det er mange som får problemer ved en uforutsett utgift på 3000 kroner. Det er bare 41 prosent som takler en slik utgift greit, for de øvrige blir det vanskelig. En uforutsett utgift på 10 000 kroner blir vanskelig for 90 prosent. Hele 45 prosent må ha hjelp av familie og venner for å klare en slik utgift.

- Mange av respondentene er bekymret for egen økonomi. 30 prosent av respondentene svarer at de ofte er bekymret for økonomien sin, mens hele 27 prosent alltid er det.

- Å være trygdet er skambelagt. Det er 40 prosent som sjelden eller aldri forteller andre at de er trygdet. 47 prosent forteller det av og til. Bare 13 prosent er helt åpne om at de mottar trygd.

AVIS BILUTLEIE Storehagen 4 6800 FØRDE Tlf. 57 72 50 80	 Bragernes Torg 2 A 3017 DRAMMEN Tlf. 32 21 78 60	Fræna videregående skole 6440 ELNESVÅGEN Tlf. 71 26 64 00	Leif Gromstads Auto A/S Vesterv 56 4839 ARENDAL Tlf. 37 40 10 00	 Tlf. 06 491	ESSO Rauland Servicerter 3864 RAULAND Tlf. 35 07 31 03		Nye OP Fure AS Sivert Niensens g 80 8007 BODØ Tlf. 75 50 31 50
Inter Revisjon Gjøvik AS Storg. 20, 2815 GJØVIK Tlf. 61 18 90 90	Norsk Motorcykel Union Skoggata 5 1502 MOSS Tlf. 908 37 374	 Furnesvegen 12 2380 BRUMUNDAL Tlf. 62 34 15 19	Branko's Auto A/S Træleborgv. 4 3112 TØNSBERG Tlf. 33 30 00 60	Troms Auto AS Ringv 71 B 9018 TROMSØ Tlf. 77 60 99 99	Jon Kaulum Transport AS Hagenhaugv. 18 B 2613 LILLEHAMMER Tlf. 907 75 044	Markhus Transport AS Teigland 24 5596 MARKHUS Tlf. 971 69 864	interoptik Everson & Rønning Dronningens gate 14, 1530 Moss Telefon: 69 25 19 97
Lilleborg AS 2270 FLISA Tlf. 62 95 56 00	Nettec AS Kolbotn 14 1410 KOLBOTN Tlf. 66 81 06 40	Østo Ortopedisenter AS Gartnerv 10 2312 OTTESTAD Tlf. 62 57 39 00	 7084 MELHUS Tlf. 72 87 03 89 Fax. 72 87 03 89	Gausdal Fysioterapi 2653 VESTRE GAUSDAL Tlf. 61 22 35 26	Klippotequet L Farmandstredet Jens Müllers gate 3 3110 TØNSBERG Tlf. 33 31 18 12	Lastebiltransport Brede Stalsberg AS Lågenv. 4 2635 TRETEN Tlf. 61 27 61 89	IP Huse AS Mek. Verksted 6487 HARØY Tlf. 71 27 57 00 www.iphuse.no
F. Jørgensen A/S Nils Ankers g 4 1776 HALDEN Tlf. 69 17 86 10	 Fåbergg 131 2615 LILLEHAMMER Tlf. 61 25 47 00	Nettbuss Hallingdal Billag AS Vestivegen 3 3570 ÅL Tlf. 32 08 60 60	 Nedre Kihlemoen 3516 HØNEFOSS Tlf. 32 17 13 90	Mesna Auto Storgata 84 2390 MOELV Tlf. 62 36 71 49	Nord Lakkering AS Østkilen 10 1621 GRESSVIK Tlf. 69 39 97 92	Madla Bil AS Revheimsv. 74 4043 HAFRSFJORD Tlf. 979 63 883	Jahr Bilservice A/S Jarv, 3340 ÅMOT Tlf. 32 78 56 08
 Midtgårdv 2 4033 STAVANGER Tlf. 954 00 300	Betong Vest AS Fleslandveien 77 5258 BLOMSTERDALEN Tlf. 55 11 66 00	Bilsenteret Bjugn AS Botngård 7160 BJUGN Tlf. 72 52 05 30	 - alltid tilstede på 711 nord 9750 HONNINGSVÅG Tlf. 78 47 68 00	Caravan & Bilskaidesenteret AS Vesteråsg 42 8400 SORTLAND Tlf. 76 12 03 40	F.P. Entreprenør AS Grønneg 104 2317 HAMAR Tlf. 62 53 56 00	Mesta Verksted AS avd Molde Krohnsvingen 1 6421 MOLDE Tlf. 952 95 234	 Quickie rullestoler T: 66 96 38 00
Stiftelsen Trasoppklinikken Trasoppterr. 25 0672 OSLO Tlf. 23 34 82 00	Bruland Pallefabrikk Bruland 6800 FØRDE Tlf. 57 72 22 90	 Hadelandsveien 841 3520 JEVNAKER Tlf. 32 13 33 00	Autostil Verksted AS Håkon Magnussons g. 9 7041 TRONDHEIM Tlf. 73 51 26 31	Nedstrand Taxi Nyædalen 5560 NEDSTRAND Tlf. 980 49 999	 Kranveien 62 A 4950 RISØR Tlf. 417 99 417 www.asplanviak.no	Arendal fengsel Parkveien 6 4838 ARENDAL Tlf. 37 07 67 43	Kjell Arne Schjørn AS Anne Mourudsv 17 2615 LILLEHAMMER Tlf. 61 25 36 47
Per Gunnar Kristensen Transport Salenveien 10 D 3970 LANGESUND Tlf. 995 43 044	Flisa Bilelektriske Per Erik Larsen Sundmoen 34 2270 FLISA Tlf. 62 95 22 35	Utne Transport AS Statsmin Torps v 49 1722 SARPSBORG Tlf. 69 13 72 30	Opplæringskontoret for Bilfag AS Sunnlands v 2 7032 TRONDHEIM Tlf. 73 96 95 50		Alstad Auto A/S Baklivegen 3 6450 HJÆLSET Tlf. 71 20 13 80	Modum Regnskap og Data AS Råderyv 2 A 3370 VIKERSUND Tlf. 32 78 86 03	Kampen Antirustsenter Skedsmogata 24 0655 OSLO Tlf. 22 67 64 53
Spesialsykehuset for epilepsi G F Henriksensv 23 1337 SANDVIKA Tlf. 67 50 10 00	Sørhaug Transport v/Erling Sørhaug Lyngv 6 Fossen 1963 FOSSER Tlf. 922 37 459		Helje Medalen 3359 EGGEDAL Tlf. 480 73 600	 Holsts g 10, 0473 OSLO Tlf. 22 37 85 58	 7044 TRONDHEIM Tlf. 73 91 76 70 www.abes-trafikksskole.com	Autosalg A/S Storetveitvegen 58 5072 BERGEN Tlf. 55 36 10 00	Kirkenes Byggservice AS Hans Væggersvei 10 9900 KIRKENES Tlf. 78 99 22 63
Hårsveisen Storgata 84 9008 TROMSØ Tlf. 77 68 68 50	A. Hønsen Sjøførskole AS Vestvoll 30 B 2019 SKEDSMOKORSET Tlf. 64 83 62 62	Hetland videregående skole Bredablikkv. 16 4017 STAVANGER Tlf. 51 92 14 00	Orkdal Trafikkskole AS Franslykkja 7 7300 ORKANGER Tlf. 72 48 13 07	Brillehjørnet Molde AS Storg. 26 6413 MOLDE Tlf. 71 21 80 75	Bil & Mc Skolen Stavanger AS Haakon VII's gt 8 4005 STAVANGER Tlf. 51 56 77 80	Rico Bil AS Fremmerholen 6011 ÅLESUND Tlf. 70 15 23 00	Jan S. Krog Transport Eneråsen 1870 ØRJE Tlf. 900 67 402
Sigdal Kjøkken AS 3358 NEDRE EGGEDAL Tlf. 32 71 40 00	 www.hurumkraft.no tlf.: 32 79 26 00	 Indre Årsnes 4770 HØVÅG Tlf. 950 82 025 www.modalen.as	 Ingeniør Rybergsgate 114 0253 OSLO Tlf. 32 80 93 93		Barkhald & Pedersen Trafikkskole AS Strandgata 12 8250 RØGNAN Tlf. 75 69 08 89	Malermestrene Indre Østland AS Fåberggata 140 2615 LILLEHAMMER Tlf. 61 25 14 10	ANONYM STØTTE
 2850 LENA Tlf. 61 16 07 88	 Bergemoveien 45 4886 GRIMSTAD Tlf. 37 25 70 70	Apotek 1 Bømlo Sortland 5430 BREMNES Tlf. 53 42 20 40	 Ryghgata 6 3050 MJØNDALEN Tlf. 32 23 68 80	Scania Tynset Diesel AS Glåmveien 2 2500 TYNSET Tlf. 62 48 58 00	Finnmark Entreprenør AS Nordre Langg 39 9950 VARDØ Tlf. 78 98 75 27	 Vågsgrjerdv 6 4306 SANDNES Tlf. 51 66 00 27	RSA Bil Kristiansand SKibåsen 5 4636 KRISTIANSDS Tlf. 38 17 70 40
 Krisesenteret i Follo IKS og Incestsenteret i Follo Tlf. 64 97 23 00	Langestrand Fysioterapi Vestreg. 28 3251 LARVIK Tlf. 33 18 11 22	Tannlege Inger Hattestad Henriksen Kirkev. 230, Lenken 1383 ASKER Tlf. 66 78 78 17	Oslo lappen aut. trafikkskole Huitfeldtsgate 19 0253 OSLO Tlf. 22 43 98 00	Reisa Bilsenter as Hovedv 45 9152 SØRKJØSEN Tlf. 77 77 02 80	Gaular Bygde- og Sjukeheim 6973 SANDEISUNNFJORD Tlf. 57 71 82 00	Emma Gjestehus Høyrabben 4 1336 SANDVIKA Tlf. 67 13 06 59	Gleditsch Fargehandel AS Jernia Dronningens g 3 3211 SANDEFJORD Tlf. 33 44 83 20
Team Trafikkskolene Bo & Anga Glommeng 41 2211 KONGSVINGER Tlf. 62 83 62 33	Nettbuss Trøndelag AS Fannestrandv 71 6414 MOLDE Tlf. 815 22 900	Helge's Bil AS Dalemoen 25 2670 OTTA Tlf. 480 15 300 www.helgesbil.no	Mobergs Fysikalske Institutt AS Landboden 43, 5200 OS Tlf. 56 30 11 33	SKS Transport Eggjaveien 57 2686 LOM Tlf. 911 63 710	Tamt og Vilt AS 3560 HEMSEDAL Tlf. 415 74 015	 Tlf 69 30 18 40 www.blaakors.no	
 NOF ORTOPEDISK KLINIKK Lege, spes. Ortopedi Spesialtilsydde/tilpassede sko Alle typer hjelpemidler Innleggssåler Støttebandasjer Ben- og fotproteser Timebestilling 69 30 00 10 www.nof-as.no		 DIN TRYGGHET PÅ VEIEN 06000 www.vikingredning.no TELEMARK GrenlandTlf. 3590 0050 VEST-AGDER Sirdal Bilberging a/s - Viking SirdalTlf. 3837 1821		 www.bilja.no AKERSHUS Bilia Personbil as, Bilia Haslum Nesv. 13, 1344 HASLUM.....Tlf. 67 10 88 90 OSLO Bilia Personbil as, Bilia Risløkka Økernv. 115, 0579 OSLO.....Tlf. 22 88 25 00		 Anleggsgartnerfirma Strandman as www.strandman.no Tlf. 99 11 40 00 Tlf. 99 11 40 00	
		Aktiv Ortopedi AS 9270 TROMSØ Tlf. 77 60 00 22		 TOYOTA Toyota Norge AS 3002 DRAMMEN - Tlf. 32 20 50 00 www.toyota.no		 Waldemar Thranesg 98 B 0175 OSLO Tlf. 23 23 47 50 www.lastogbuss.no	

Stiftelsen Sofienlund og Sofienlunds venner takker for all støtte og innspill i året som har gått.

Vi ønsker alle våre annonsører og lesere en **Gledelig Jul og et Velsignet Godt Nytt År 2014!**

"DESEMBERSOL PÅ FJORDEN", GRAFIKK AV KNUT T. FRØYHAUG

 <p>Falck Tlf. 02 222</p> <p>NORDLAND Rana Bilopphugging AS - Mo i Rana. Tlf. 75 13 22 22</p> <p>SØR-TRØNDELAG Bjugn.....Tlf. 911 60 911</p>	<p>Jensen Valter & Sønn A/S Valter Jensen Eiendom ANS 0207 OSLO Tlf. 22 12 46 60</p> <p>MANAGING RISK Veritasv 1, 1322 HØVIK - Tlf. 67 57 99 00 - www.dnv.com</p>	 <p>BERGENSENS ALMENNYTTIGE STIFTELSE Drammensveien 106, 0273 OSLO - Tlf. 21 03 05 00 www.bergesensstiftelsen.no</p> <p>NORD-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE Fylkesrådet 7735 STEINKJER - Tlf. 74 11 10 00</p>	 <p>SOGN OG FJORDANE FYLKESKOMMUNE Samferdselsavdelinga Fylkeshuset, 6863 LEIKANGER Tlf. 57 65 61 00 - www.sfj.no</p> <p>Motor Forum Eidsvoll Skisenterdemping 4a - 2072 Dal - Tlf. 62 92 29 00 www.motorforum.no/eidsvoll</p>
--	---	---	---

Raskere tilbake

 <p>Tysfjord kommune www.tysfjord.kommune.no</p>	 <p>Ålesund kommune www.alesund.kommune.no</p>	 <p>Birkenes kommune www.birkenes.kommune.no</p>	 <p>Oppegård kommune www.oppegard.kommune.no</p>	 <p>Vinje kommune www.vinje.kommune.no</p>	 <p>Randaberg kommune Teknisk Drift www.randaberg.kommune.no</p>	 <p>Hvaler kommune Psykiatritjenesten www.hvaler.kommune.no</p>	 <p>Lier kommune www.lier.kommune.no</p>
 <p>VERRAN KOMMUNE www.verran.kommune.no</p>	 <p>Evenes kommune www.evenes.kommune.no</p>	 <p>Grimstad kommune www.grimstad.kommune.no</p>	 <p>Utsira kommune - Siratun sykestue www.utsira.kommune.no</p>	 <p>Svelvik kommune www.svelvik.kommune.no</p>	 <p>Tromsø kommune Forebyggende helsetjenester www.tromso.kommune.no</p>	 <p>Alta kommune www.alta.kommune.no</p>	 <p>Førde kommune www.forde.kommune.no</p>
 <p>ENEBAKK KOMMUNE www.enebakk.kommune.no</p>	 <p>KRISTIANSAND KOMMUNE www.kristiansand.kommune.no</p>	 <p>Øystre Slidre kommune www.oystre-slidre.kommune.no</p>	 <p>Gamvik kommune www.gamvik.kommune.no</p>	 <p>Sarpsborg kommune www.sarpsborg.com</p>	 <p>Ringebu kommune www.ringebu.kommune.no</p>	 <p>Lunner kommune www.lunner.kommune.no</p>	 <p>Lurøy kommune www.luroy.kommune.no</p>
		 <p>Nesodden kommune www.nesodden.kommune.no</p>				 <p>Hamar kommune www.hamar.kommune.no</p>	 <p>Rissa kommune www.rissa.kommune.no</p>

Plages du med droppfot ? ... da kan **WalkAide®** hjelpe deg

WalkAide® er en høyteknologisk elektrostimulator som hjelper mange pasienter til å løfte foten under gange. WalkAide® er meget avansert og må ikke forveksles med andre elektrostimulatorer som er tilgjengelige for denne pasientgruppen.

Ny teknologi, basert på en programmerbar tiltsensor, gjør WalkAide® lett og betjene for deg som bruker.

Enkel elektrodeplassing

Ingen hælensor i skoene - med WalkAide® kan du gå barbert !

Egnet også for barn

CYPROMED AS
CYBERNETIC PROSTHESES AND MEDICAL EQUIPMENT

WalkAide® er godkjent som et ortopedisk hjelpemiddel gjennom NAV. Be om brosjyre og nærmere opplysninger om dette produktet

Cypromed AS, Vikavegen 17, 2312 Ottestad. Tlf: 62 57 44 33 Fax: 62 57 44 34 E-mail: service@cypromed.no www.cypromed.no

CatoSenteret

Helse SØR-Øst melder på sin nettside at:
CatoSenteret gir rehabiliteringstilbud til barn, unge og voksne innen områdene:

Operasjoner i rygg, multitraume og multitraume med amputasjon.
Individuelle dag- eller døgntilbud.

Kreftsykdommer:
Individuelle døgn- eller dagtilbud til pasienter med langvarig redusert funksjonsnivå/ allmenntilstand før, under eller etter kreftbehandling. Ambulante tilbud til pasienter som har mottatt døgn- eller dagtilbud i samme diagnosegruppe.

Hjerneslag:
Individuelle døgntilbud.

Nevrologiske og nevromuskulære sykdommer: (blant annet ervervet hjerneskade og ryggmargsskade med komplett og inkomplett skade). Individuelle eller gruppe døgntilbud. Ambulant tilbud til pasienter som har mottatt døgntilbud i samme diagnosegruppe.

Kroniske muskel- og bløtdelssmerte og utmattelsestilstander (CFS/ME):
Til barn og ungdom. Rehabiliteringsopphold etter utredning og diagnostisering og langvarig inaktivitet. Individuelle eller gruppe døgntilbud. Individuelt kort dagtilbud som formøter før døgnoophold og/eller oppfølging etter døgnoophold.

Barn, ungdom og voksne - diagnoseuavhengig.
Med vekt på tilpasset fysisk aktivitet, familie og utdanning. Individuelle dag- eller døgnoophold. Ambulant tilbud til pasienter som har mottatt døgn- eller dagtilbud i samme diagnosegruppe.

Arbeidsrettet rehabilitering.
Individuelle dag- og døgntilbud.

Fysisk rehabiliteringsbehov med psykiske tilleggspolmer.
Individuelt døgntilbud for pasienter i kategoriene ovenfor som i tillegg har problemer av psykisk karakter.

CatoSenteret ligger i Son, ca. 50 km sør for Oslo.

Kontakt oss
Telefon 64 98 44 00
senteret@catosenteret.no

Besøksadresse
Kvartsvveien 2
1556 Son